

Kirsten Sydendals tale til Æblets Dag

Taler

Kirsten Sydendal
Formand for S sammenslutningen
af Danske Småøer

Dato

12. oktober 2024

Sted

Dybvig Havn, Dybvigvej 44, 4944
Fejø

Omstændigheder

Æblets Dag fejres hvert år lørdag i uge 41 og er en tradition der går tilbage til 2002. Her byder Fejø til en fejring af æblet.

1 Kære fejøboere og kære gæster,

Jeg hedder Kirsten Sydendal. Jeg er født og opvokset på Fejø, og jeg bor her også. Egentlig sker det ikke så tit, at en fejøbo skal holde tale ved Æblets Dag.

5 Men jeg er blevet spurgt i min egenskab af formand for S sammenslutningen af Danske Småøer. Ø-sammenslutningen som den også hedder, kan nemlig fejre jubilæum i år.

Sammenslutningen af Danske Småøer er de 27 danske småøers

10 interesseorganisation. Vi er beboerforeningernes paraplyforening, og vi arbejder for at opretholde og skabe vilkår, så de danske småøer kan blive ved med at være levende helårssamfund.

I år er det 50 år siden, at en gruppe fremsynede øboer stiftede

15 S sammenslutningen af Danske Småøer. Det skete på Strynø d. 24. marts 1974. En af initiativtagerne var Bjørn Karbo fra Askø, der også blev foreningens første formand. Bjørn Karbo var god til at gøre indtryk på politikerne på Christiansborg og kunne formulere sig og kommunikere. Han havde tid og brugte sine private midler på rejser og møder.

20 Også her fra Fejø deltog en af pionererne i arbejdet. Det var Frode Hansen, som nogle af jer med gråt hår nok kan huske. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvor meget tid, engagement og tro på sagen, det krævede at starte denne bevægelse. Vi skylder dem en stor tak.

25 En af de største sejre i Ø-sammenslutningens historie kom i 1983, hvor vi fik

vedtaget loven om støtte til små øsamfund. Den lov var skelsættende: færgerne fik driftsstøtte, og vi fik midler på finansloven til at drive et sekretariat for Ø-sammenslutningen.

Siden 1983 kan der nævnes en lang række milepæle som Ø-sammenslutningen har kæmpet for og er kommet i mål med, fx øget støtte til færgerne, gratis færgesejls til øboerne, nedsættelse af godstakster og indførelse af Landevejsprincippet, egen LAG-forening for småøerne og oprettelse af Færgesekretariatet.

I de 50 år, der er gået, har vi kun været fire formænd, og det siger noget om mine forgængeres kæmpe indsats og engagement, men også deres dygtighed og evne til både at argumentere over for landspolitikerne og holde en skare af meget forskellige medlemsøer samlet om et fælles mål.

Der er som sagt nået mange resultater for småøerne siden starten, men arbejdet for gode levevilkår på småøerne er på ingen måde overstået. Den generelle samfundsudvikling i Danmark i de 50 år, der er gået, har ikke altid gavnet småøerne, og derfor er der mange grunde til at fortsætte arbejdet med øernes sag.

50 **Fejøforeningen – også 50 år**

Jeg vil minde om, at S sammenslutningen af Danske Småøer ingenting var uden øernes beboerforeninger. På Fejø er det Fejøforeningen. Fejøforeningen blev ligeledes stiftet for 50 år siden, og det synes jeg også er vigtigt at nævne i dag.

I Fejøforeningen har man siden starten beskæftiget sig med et hav af opgaver og projekter og helt almindelig foreningsdrift som fx indbefatter udgivelsen af Fejøbladet otte gange om året. Det er et meget stort arbejde, og det er utrolig nemt at finde kritikpunkter og mangler i den forening. Og det er ikke fordi de gør det skidt, men fordi forventningerne bliver højere og højere, jo mere kompleks vores verden bliver, og jo flere opgaver der lægges på fejøboernes skuldre. Det er øretævernes holdeplads, som Gunner Mortensen engang sagde til mig. Jeg vil takke alle dem der i årenes løb har siddet i Fejøforeningens bestyrelse. De gør et kæmpe arbejde, og deres indsats er helt uvurderlig. Tak for jer!

65

Når man ser hvad der er sket både i Lolland Kommune og i Ravnsborg Kommune, som opstod for ca. 50 år siden, så kan man ikke komme uden om at Fejø har kæmpet og vundet en sej kamp på mange områder. Fejø har mistet
70 meget, både magt og indbyggere, men har også evnet at redefinere sig selv og skabe nye tilbud, så øen stadig er skøn, fuld af aktiviteter og tiltrækningskraft over for fremtidens tilflyttere.

75 **100 år siden – Achton Friis**

Går vi 50 år længere tilbage – til for 100 år siden, så Fejø helt anderledes ud – og alligevel er der ting der ligner sig selv. Det er ret forunderligt.

I september 1923 – for 101 år siden – besøgte Achton Friis faktisk Fejø. Han
80 skulle skrive et stort værk om de danske øer. Det var på denne årstid, han trillede rundt på en moderne cykel gennem øen og så på vores frugtplantager og husene langs Herredsvej. Lad mig være ærlig: Achton Friis var ikke just imponeret. Han så ingen landsbyidyl her. Nej, hans blik faldt i stedet på de store telefonpæle, som han mente ødelagde udsigten langs vejene mellem frugtplantagerne. Der
85 var kun få bygninger der fik ham til at stoppe op.

Han cyklede fra Dybvig mod Vesterby. Han så masser af frugttræer, kilometer efter kilometer, men ikke noget, han syntes var værd at dvæle ved. Så kom han til Hans Hansen. Hans Hansen, der stod udenfor sin gård (nogle mener det er
90 Herredsvej 122 eller 148). Han var en mand, der med sin holdning og sin ro mindede Achton Friis om en høvding. ”Han stod stille med Front imod mig og med Tømmelfingrene i Vestens Ærmegab”, skriver Achton Friis. Han blev straks imponeret af hans fremtoning og tænkte, at her var én, han ville fotografere og tale med. Men det gik ikke helt, som Achton Friis havde håbet.

95 Med det samme han spurgte, om han måtte tage et billede, blev han mødt af et klart og kontant “Nej!” Og det gentog sig – han fik hverken lov til at tage billeder eller få en snak.

100 Men Achton Friis, som godt kunne være lidt stædig, satte sit kamera op ude på vejen, selvom Hans Hansen havde sagt nej. Måske for at se, hvordan Hans Hansen ville reagere. Og hvad skete der? Hans Hansen gik hen og lukkede porten og smækkede bagefter døren til huset i med et brag – det var en tydelig markering af, at han ikke ville portrætteres. Achton Friis fik ikke billedet, men i

stedet nedfældede han historien om Hans Hansen, der havde afvist ham.

110 Det er en interessant historie om mødet mellem en udenforstående rejsende skribent og en lokal fejøbo. Det kan godt være, at det ikke var sådan det reelt skete, men det var sådan Achton Friis valgte at beskrive det dengang.

Måske kan vi godt se nogle paralleller, når vi sammenligner med i dag. Måden, hvorpå vi fortæller historier om Fejø, vedrører os alle.

115

Fejø og historierne om Fejø

Vi har alle en rolle i at skabe fortællinger om Fejø, og det er vigtigt, at vi gør det med ordentlighed, ærlighed og menneskeligt gehør – over for hinanden og over for øen. Ærlighed betyder, at vi tør fortælle om både udfordringer og succeser.

120 Men vi skal også levere vores budskaber med omtanke og respekt. Ord har magt til at bygge op eller rive ned, og vi har derfor et ansvar for at bruge dem klogt, med forståelse og vilje til at styrke fællesskabet.

Ligesom Achton Friis forsøgte at indfange Fejø, bliver vi også i dag betragtet udefra – med andres øjne og på platforme, der ikke er vores egne. Men i dag har vi muligheden for også at tage ordet selv.

125

Så lad os ikke kun lade andre tolke på, hvem vi er, men også selv fortælle vores historier – både om det svære og om det, der binder os sammen. Hele tiden skal vi huske, at vi får mest ud af at kæmpe sammen frem for mod hinanden. Vi skal være opmærksomme på, at de historier vi fortæller, ikke skader den dialog, som vi med mellemrum skal have med hinanden om svære emner.

130

135 Nuet og Æblets Dag

I dag, på Æblets Dag, står vi midt i Fejøs virkelighed. Alt det, som andre kun kan læse om – det lever vi i lige nu. Lad os forlade de skrevne ord et øjeblik (alt det der står i bøgerne, aviserne og på de sociale medier). Lad os træde ud i nuet – ud i virkeligheden. Lad os smage, dufte og nyde æblerne, tale sammen og lytte til hinanden. Føle, at vi er en del af noget større – nemlig Fejø.

140

Æblets Dag er blevet en tradition, der viser os, at der er mere, der samler os, end der splitter os. Lad os fejre vores æbler, vores ø, vores fællesskab – og ikke mindst

145 hinanden. Vi ved, at vi når længst, når vi søger de fælles mål, taler med hinanden og kæmper sammen.

Tillykke med de 50 år til både Sammenslutningen af Danske Småøer og til Fejøforeningen.

150

Tak til alle de frivillige bag Æblets Dag, som hvert år bruger masser af timer på at stable dette flotte arrangement på benene.

Og så vil jeg ønske jer alle sammen en rigtig god Æblets Dag !

155

Kilde

kirstensydendal.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

160

Tags

Festtale, Hyldesttale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kirsten-sydendals-tale-til-aeblets-dag>

165

170

175

180